
Referanser:

Arkivsak: 17/00359-8

Saksdokumenter:

Rapport nr. 22/2017 **Einar Tjelle og Risten Turi Aleksandersen**
Rapport fra Kirkenes verdensråds konferanse Just Peace with Earth og
Arctic Circle Assembly, Reykjavik, Island, 11.-15.10.2017

Dokumentet *Tilværelsens gave* deles ut i møtet.

Nytt fra den verdensvide kirke – Kirkenes verdensråd (KV)

Sammendrag

Vedlagt ligger en rapport fra klimamøtet «Artic Cirkel» på Island. Einar Tjelle deltok på møtet og kan utdype rapporten, og også gi en muntlig rapport fra FNs klimatoppmøte i Bonn.

Marianne Brækken er medlem av KVs referansegruppe for Human Sexuality og vil gi en muntlig rapport fra gruppas siste møte i Sør-Afrika i oktober.

Berit Hagen Agøy deltok på Ecumenical Strategic Forum i Genève i oktober. Møtet samlet om lag 100 kirkeledere fra hele verden, og det var god deltagelse også fra LVF og ACT i tillegg til KV. Mange av deltakerne er knyttet til kirkelige organisasjoner som driver diakonalt arbeid, og Kirkens Nødhjelps to deltagere var blant dem. Ingun Moser, rektor ved VID, deltok også. Tema for møtet var det nye dokumentet *Ecumenical Diakonia* som ble presentert av Kjell Nordstokke, og det ble tatt svært godt imot. Flere ga uttrykk for at dette dokumentet fyller et etterlengtet behov for å knytte teologi og (sekulær) bistandstenkning tettere sammen. Møtet drøftet også kirkens arbeid med FNs bærekraftsmål og samarbeid med andre aktører, som FN, om religion og utvikling. Det var mye fokus på hva som er de trosbaserte aktørenes særskilte bidrag. Det var svært konstruktive samtaler og gledelige uttrykk for at man nå vil satse på et forsterket samarbeid mellom KV, LVF og ACT – og medlemskirker og diakonale organisasjoner. ACTs nye generalsekretær, Rudelmar Bueno de Faria, bidro til entusiasme og et godt samarbeidsklima.

Dokumentet *Tilværelsens gave* ble presentert på HEL-konferansen i Trondheim, hvor bl.a. MKRs generalsekretær deltok.

Denne uken har KVs eksekutivkomité møte i Amman, der de bl.a. skal diskutere KVs arbeid i forhold til Israel og Palestina. – Oppdatert informasjon vil bli gitt i rådsmøtet.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Rapport fra Kirkenes verdensråds konferanse *Just Peace with Earth* og Arctic Circle Assembly, Reykjavik, Island, 11.-15.10.2017

v/Einar Tjelle, ass generalsekretær i Mellomkirkelig råd og Risten Turi Aleksandersen, generalsekretær i Samisk kirkeråd

Bakgrunn

Med Den lutherske kirken på Island som lokalt vertskap og Kirkenes verdensråd som arrangør, deltok vi på konferansen *Just Peace with Earth* 11.-13. oktober i Reykjavik. Dette var en slags for-konferanse og forberedelse til kirkelig deltakelse også på *Arctic Circle Assembly* 13.-15.10. KV-konferansen samlet om lag 50 deltakere fra Island, Norge, Sverige, Finland, Danmark, Grønland, Alaska og Canada. To gjester var også invitert fra Fiji, den lille øystaten i Stillehavet som i år har formannskapet i COP23, FNs årlige klimakonferanse.

Arctic Circle Assembly er et uformelt møtested, det største i sitt slag, for ulike aktører med interesse for Arktis. Se mer på www.arcticcircle.org Det var mer enn 2.000 personer, derav bl.a. politikere, forskere og akademia, NGOs, næringsliv og kirkelige representanter som deltok. Det var første gang kirkelige stemmer var så tydelige i programmet.

I den kirkelige delegasjonen fra Norge deltok foruten undertegnede, også Tore Johnsen, leder av KVs interimkomité for urfolksspørsmål, professor Marion Grau, Menighetsfakultetet, samt the Presiding Priest of the Metropolitan Church of the Annunciation of the Theotokos in Oslo, Rev. Fr. Alexander Loukatos. Av disse var det kun Marion Grau som deltok ved den forrige KV-konferansen om arktiske/klimarelaterte spørsmål, som fant sted i Sverige (første gang) i 2015. Vi opplevde denne gangen at programmet var mer gjennomarbeidet og strategisk lagt opp. Visjonen for konferansen var *Recognizing the important contributions from faith communities and indigenous spiritualities to meet the challenge of transformation that comes from climate change*. Refleksjoner og konkretiseringer av KVs Pilgrimage of Justice and Peace, konkretisert i *Just Peace with the Earth*, var også en bakgrunn. Arbeidet inngår i en bevisstgjøring rundt disse spørsmålene.

Program og norske bidrag

Programmet bestod av innledninger, forelesninger, panelsamtaler og gruppearbeid, samt møtepunkter med religiøse ledere og politikere. I Arctic Circle-programmet hadde vi en plenumsesjon og flere *break out sessions* (side events). Et høydepunkt var selvsagt den økumeniske «grønne» patriarken Bartholomeus' Keynote i plenum på åpningsdagen til Arctic Circle. Det er historisk at en kirkeleder av et slikt format taler til denne forsamlingen. Patriark Bartholomeus I deltok også på et side event og under to gudstjenester, samt fikk møte ledende politikere.

Risten Turi Aleksandersen hadde en innledning under KV konferansen om urfolkserfaringer i forhold til natur- og helhetsforståelse, som var med på å danne grunnlaget for de videre diskusjonene under konferansen. Tore Johnsen hadde respons etter Keynote-foredraget til patriark Bartholomeus. Her var han i godt selskap med erkebiskop em. Anders Weyryd fra Svenska kyrkan, den katolske erkebiskop Peter Loy Chong fra Fiji og juristen Clarisse Kehler Siebert fra Stockholm Environment Institute. Johnsen deltok også på et side event om urfolks spiritualitet. Einar Tjelle ledet en sesjon under KV-konferansen og fikk det privilegiet å preke i domkirken søndagen.

Noe av det mest nyttige både i for-konferansen og i hoved-konferansen er å møtes og skape nye allianser; både med kirkelige, politiske og andre aktører. Den norske ambassadøren inviterte til lunsj for nordmenn siste dagen. Det ble et nyttig møtested.

Vurdering

Vi synes alt i alt dette ble noen nyttige og meningsfulle dager. For det lokale vertskapet, Den lutherske kirken på Island, vet vi dette var en etterlengtet vitamininnsprøytning. De har vært «på felgen», som en prest uttrykte det, gjennom mange år, blant annet på grunn av økonomiske problemer og manglende kapasitet. Det er også nyttig med slike felleserfaringer mellom Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd. Urfolk, menneskerettigheter og klima er tema som flyter inn i hverandre, og som det er godt å være sammen om. Det var også godt å merke en gjensidig respekt og komplementering av perspektiver.

Message fra KV-konferansen ble dobbelt så langt som intensjonen, og blir derfor vanskelig å benytte som det er. Det var også for liten tid til at alle fikk kjenne «eierskap» til det. Avsnittet om urfolks spiritualitet som bidrag i arbeidet mot klimaendringer, ble likevel godt drøftet og virket samlende.

En dialog er etablert i Arctic Circle som bør følges videre. Ingen var i tvil om at «kirken» var til stede, og med en tydelig urfolkprofil. Dette tror vi gjenspeiler en økt tilstedeværelse av religiøse aktører i det offentlige rom, slik utviklingen har vært de senere årene på andre arenaer også.

Vi savnet et oppsummerende møte for KV-konferansen den siste dagen. Vi forsvant liksom inn i den store Arctic Assembly. Det ble likevel foretatt noen uformelle samtaler om mulig oppfølging, både med tanke på kirkelige bidrag under ACA neste år, og en oppfølging av KV-konferansen om to år, trolig i Canada.

Når det gjelder Arctic Circle, er det en stor møteplass med kryssende agendaer og til dels motstridende budskap, for eksempel fokus på bærekraft og vern av sårbare områder versus næringsinteresser ved isfritt Arktis... Ikke desto mindre er det viktig at forsamlingen blir utfordret av tydelige kirkelige og urfolks-stemmer på viktige etiske anliggender i vår tid.

Oppfølging

Risten Turi Aleksandersen deltar i en arbeidsgruppe for en mulig oppfølger av KV-arktiske konferanse i 2019, som trolig blir i Canada. Det vil være viktig at KVs Interimgruppe på urfolksspørsmål arbeider tett med KVs team på Klima og rettferdighet i fortsettelsen.

Vi håper at kirkelige aktører kan ha en tydelig stemme inn i Arktisk Circle også neste år, slik vi ble oppfordret til. Det er lite trolig at KV og det islandske vertskapet har kapasitet til «årlige gjentakelser» av et slikt nærvær, men KV-nettverket kan være behjelpelige med å få tak i ressurspersoner etc.

Den tydelige «solidariske broen» mellom sårbarheten i Arktis og sårbarheten utsatte øysamfunn i Stillehavet er utsatt for, kommer godt fram i KVs statement og vil være nyttig for høstens klimatoppmøte COP 23 i Bonn, hvor Fiji har formannskapet. KVs generalsekretær besøkte Fiji i vår og vil også være til stede i Bonn i november sammen med kirkelige aktører og «klimavitner» fra Fiji. Einar Tjelle følger opp denne tråden.

For MKR sin del fikk vi noen nyttige kontakter, blant annet nordiske ortodokse ledere, som vil være nyttige for en intensivert dialog med de ortodokse kirkene.

Tromsø/Oslo, 20.10.17

Vedlegg:

KV-statement (nederst i lenken) <http://www.oikoumene.org/en/press-centre/news/wcc-conference-considers-just-peace-with-earth>

«Den grønne patriarkens» foredrag (nederst i artikkel): <http://www.oikoumene.org/en/press-centre/news/ecumenical-patriarch-addresses-arctic-circle-assembly>